

Î N C H E I E R E

19 decembrie 2018
Chișinău

mun.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecători

Tatiana Vieru

Maria Ghervas

Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Tatiana Ivas, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Ivas împotriva lui Lilian Ursu, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Rîșcani cu privire la decăderea din drepturile părintești,

împotriva deciziei din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul declarat de către Tatiana Ivas,

c o n s t a t ă :

La 26 octombrie 2017, Tatiana Ivas, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Lilian Ursu, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Rîșcani cu privire la decăderea din drepturile părintești

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că a fost căsătorită cu Lilian Ursu și din căsătorie au un copil minor XXXXX, născut la 02 august 2005.

Tatiana Ivas a menționat că, după desfacerea căsătoriei la 16 septembrie 2009, relațiile dintre ea și Lilian Ursu sau răcit de tot, iar ultimul nu se mai interesează de soarta copilului, nu participă în nici un fel la educația și întreținerea copilului, precum și se eschivează de la plata pensiei pentru întreținerea copilului minor.

Reclamanta a specificat că, la 14 iulie 2009, Judecătoria Rîșcani a prezentat Oficiului de executare Rîșcani, spre executare, documentul executoriu nr.2-487/09 cu privire la încasarea din contul lui Lilian Ursu în folosul Tatiane Ivas a pensiei alimentare în sumă de 632 de lei lunar. Pentru neexecutarea documentului executoriu, prin decizia din 24 noiembrie 2014 a Judecătoriei Rîșcani a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute la art. 318 alin (1) din Codul Contravențional (neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare a hotărîrii instanței de judecată ori a documentului executoriu), fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în sumă de 50 unități convenționale.

Totodată, a relatat că ulterior a depus o plîngere la IP Rîșcani al IGP cu privire la tragerea la răspundere penală a pîrîtului, deoarece se eschivează de la plata pensiei pentru întreținerea copilului minor, iar prin sentința din 16 februarie 2016 a Judecătoriei Rîșcani a fost recunoscut vinovat în săvîrșirea infracțiunii prevăzute la art. 320 alin. (1) din Codul Penal (neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare a hotărîrii instanței de judecată, dacă aceasta a fost comisă după aplicarea sancțiunii contravenționale), fiindu-i aplicată pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de un an, cu suspendarea executării pedepsei pentru un an.

Reclamanta a susținut că la 30 iunie 2017, suma restantă pentru plata pensiei de întreținere a copilului minor constituia 50056 de lei.

Tatiana Ivas a solicitat decăderea din drepturile părintești a pîrîtului Lilian Ursu față de copilul minor XXXXX și încasarea din contul acestuia a cheltuielilor de judecată în sumă de 3500 de lei, precum și a taxei de stat în sumă de 100 de lei.

Prin hotărârea din 16 mai 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, acțiunea formulată de Tatiana Ivas a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a concluzionat că cerințele invocate în cererea de chemare în judecată sunt neîntemeiate și temeiuri pentru decăderea din drepturile părintești nu sunt.

Împotriva acestui act judecătorec, la 29 mai 2018, Tatiana Ivas, reprezentată de avocatul Stela Sandu a declarat apel în termenul legal (f.d. 91).

Prin decizia din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de Tatiana Ivas și s-a menținut hotărârea din 16 mai 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani.

Curtea de Apel Bălți a considerat că prima instanță a elucidat pe deplin toate circumstanțele cauzei, a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele prezentate la dosar, în consecință adoptând o hotărâre legală și întemeiată.

La 31 octombrie 2018, prin intermediul oficiului poștal, Tatiana Ivas, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, a declarat recurs împotriva deciziei din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 16 mai 2018 a primei instanței, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurenta a afirmat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, făcând referire la art. 432 din Codul de procedură civilă, fără a specifica expres unul din temeiurile prevăzute la alineatele (2), (3), (4).

La 19 noiembrie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs lui Lilian Ursu și Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Rîșcani, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii (f.d. 154). Însă pînă la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul și intervenientul accesoriu să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Tatiana Ivas este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Mandatul nr. 1162319 din 13 octombrie 2017 dovedește faptul că avocatul Ghenadie Odobescu a fost împuternicit în mod legal să atace hotărârea judecătorească și să reprezinte interesele Tatiane Ivas, care este subiectul abilitat cu dreptul de a declara prezentul recurs (f.d. 4) în acord cu dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă. În același timp, materialele cauzei confirmă că cererea nu a fost examinată anterior.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

La 15 octombrie 2018, Curtea de Apel Bălți a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 04 octombrie 2018 (f.d. 138). Astfel, potrivit avizului de recepție, se atestă că Tatiana Ivas a primit copia de pe actul contestat (f.d. 140), iar recursul a fost depus prin intermediul oficiului poștal la 31 octombrie 2018.

Prin urmare, completul de judecată constată că cererea de recurs a fost depusă în cadrul termenului prevăzut supra.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurente de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, ibidem, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Beniamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Astfel, instanța de judecată conchide că judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea

obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

Instanța de judecată observă că recurenta Tatiana Ivas a contestat decizia din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți în baza articolului 432 din Codul de procedură civilă, fără a specifica expres unul din temeiurile prevăzute la alineatele (2), (3), (4) din articolul citat. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată, reiese în mod cert că recurenta nu a criticat textele de lege aplicate de instanța de apel. Mai mult, nu a dat detalii cu privire încălcările comise de instanța de apel pe care le-ar fi considerat esențiale.

Instanța de recurs relevă că recurenta a pretins, într-un mod abstract, că decizia instanței de apel este neîntemeiată, fără a invoca argumente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate. În acest context, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

În orice caz, completul de judecată observă că recurenta, asistată de un avocat la alegerea sa, a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie în fața instanțelor ierarhic inferioare. De altfel, aceasta a avut ocazia de a-și prezenta elementele de probă și de a-și apăra cauza în mod liber, fiind audiat de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept invocate de părți și relevante litigiului (a se vedea *A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, 2 septembrie 2014, parag. 34, *Samardžić*, *ibidem*, parag. 31, *Gohe și alții vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că Tatiana Ivas nu a adus suficiente argumente cu privire încălcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi efectiv (a se vedea, *inter alia*, *Petrovic vs Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm*, *ibidem*, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în

cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurente de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, *Latourniere vs Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda (nr. 2)*, 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46; *Guelfucci vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecătii, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Tatiana Ivas nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Tatiana Ivas, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Victor Burduh